

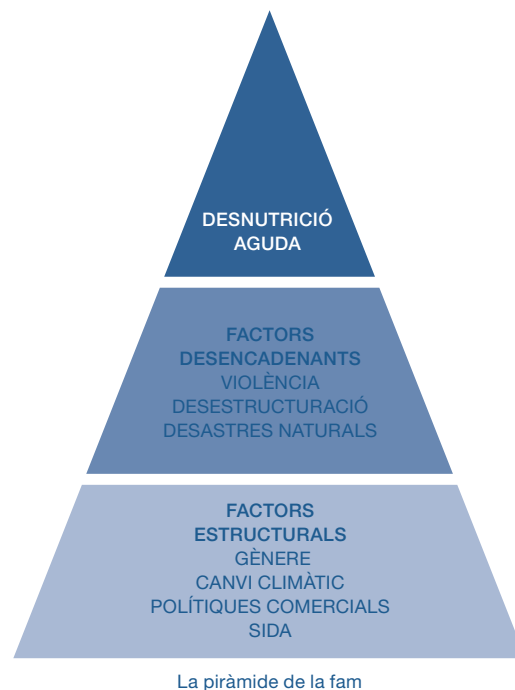
La fam té solució

Alicia García
Membre del departament de
Comunicació d'Acció contra la Fam

Aquesta nit, 1.020 milions de persones se n'aniran al llit amb l'estómac buit. Una de cada sis al món. Cinquanta-cinc milions de nens viuen amb desnutrició aguda. Entre ells, 19 milions la pateixen de la manera més severa. Abans que acabi l'any, cinc milions de nens hauran mort de fam.

Mentrestant, el planeta ha recollit la segona collita més gran de tots els temps. Tot just ha estat un 3 % inferior a la del 2008, el rècord absolut de la història d'aliments recollits. Les xifres no quadren. Un primer pas per intentar resoldre aquesta paradoxa és que vosaltres, els més joves, us pregunteu què és el que no està funcionant. En aquestes línies, des d'Acció contra la Fam intentarem ajudar-vos a desentranyar aquest embolic perquè entengueu per què està passant això i com ho podem resoldre entre tots.

La fam, un fenomen complex

Veieu aquest triangle? Tracta de mostrar la piràmide de la fam. En la base estan les causes estructurals

responsables de la fam, les quals s'han de solucionar principalment amb voluntat política.

En la franja intermèdia estan els factors desencadenants: un huracà, un enfrontament civil que produeix desplaçaments de població... el que solem anomenar "la gota que fa vessar el got" per provocar una crisi alimentària o alerta nutricional.

La punta de la piràmide, que ocupen 55 milions de nens, és la conseqüència de tot això. És l'estadi més proper a la mort. Cada sis segons mor de fam un nen en algun lloc del món.

Factors estructurals

Pobresa

La relació entre pobresa i desnutrició s'estableix històricament encara que la definició moderna de pobresa integra cada vegada més criteris socioeconòmics i culturals. La pobresa per si sola no pot explicar les fams, però afecta, això sí, la seguretat alimentària de les poblacions més vulnerables.

Gènere

El paper de les dones és fonamental en la seguretat alimentària. Malgrat això, en moltes cultures de l'Àsia, l'Amèrica Llatina i l'Àfrica, les dones són unes meres productores sense accés als sistemes d'intercanvis o de regulació, i sense control sobre els mitjans de producció. Les dones són també les primeres víctimes de la fam després dels nens. Les dones amb insuficiència ponderal abans de començar l'embaràs i que guanyen poc pes durant aquest, s'enfronten a més riscos de patir complicacions o de morir.

El canvi climàtic

Segons la FAO (Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació), en prop de 40 països en desenvolupament, amb una població total de 2.000 milions de persones, incloent-hi 450 milions de persones desnodrides, les pèrdues de

producció agrícola pels efectes del canvi climàtic poden incrementar de manera dramàtica el nombre de víctimes de la fam.

Les polítiques comercials

Les grans crisis alimentàries de l'Àfrica subsahariana s'han produït per la falta d'accés als aliments, no per la falta de disponibilitat física. Després de la collita, en el període d'escassetat d'aliments, els productes arriben a preus astronòmics, que els més pobres no poden pagar. Les lleis del lliure mercat acaben perjudicant els qui tenen menys.

La sida

La sida s'està convertint en una de les primeres causes i conseqüències de la desnutrició. La sida

té un impacte directe sobre la desnutrició aguda infantil, ja que el cos està afeblit i no pot combatre ambdues malalties. Per tant, el nen seropositiu està més exposat a patir desnutrició que un que no l'és. A més, els tractaments antiretrovirals no funcionen tan bé en nens desnodrits i l'esperança de vida és menor quan el pacient no té una dieta adequada.

Factors desencadenants

Violència

La violència és el primer factor causant de la desnutrició aguda. Els indicadors del Banc Mundial demostren que tots els països que han patit un deteriorament de la seva situació nutricional els últims anys han viscut un conflicte o una violenta

crisi social. La ruptura dels circuits de producció i de distribució de menjar és la primera causa de desproveïment.

Situació de desestructuració

El cicle de la fam és molt ràpid en els contextos on la seguretat de les persones i dels seus béns no es pot garantir. Somàlia representa una crisi típica de desestructuració, una de les més duradores i més costosa en vides humanes. L'absència d'estat i de serveis bàsics, la inexistència de sistema sanitari i de recursos regulars, han castigat la població, que pateix una de les taxes de desnutrició crònica més altes del planeta.

Desastres naturals

Quan els desastres es produeixen en zones estructuralment vulnerables, els seus efectes solen ser devastadors i a vegades tenen poca relació amb la magnitud del fenomen natural. La falta de prevenció

i de preparació de les poblacions aguditza l'impacte d'aquests fenòmens sobre la inseguretat alimentària.

La desnutrició es pot guarir. La indiferència, també

No és veritat que sigui una fatalitat, ni que hi hagi nens predestinats a morir de fam per haver nascut a l'Àfrica. Avui tenim els mitjans i el coneixement per guarir la desnutrició aguda.

Un exemple amb sigles estranyes: RUTF. Després de molts anys d'experiència, Acció contra la Fam, igual que altres ONG que treballen en aquest àmbit, combaten la desnutrició aguda a través de l'anomenat tractament domiciliari i del desenvolupament de nous productes terapèutics denominats RUTF (Ready-to-use therapeutic food), fàcils de consumir en qualsevol moment i lloc. Es tracta de nous productes de nutrició terapèutica a punt per usar-los. Aquests productes s'han desenvolupat

en forma de pasta o galetes amb alta concentració energètica i nutricional, però sense contingut en aigua, fet que evita el risc de proliferació bacteriana, inconvenient principal de les llets terapèutiques que s'utilitzen als hospitals.

A més, aquests productes no necessiten cocció, per la qual cosa les vitamines no són destruïdes durant la preparació i no comporta una despesa de combustible per a les llars.

D'aquesta manera, els nens que estan clínicament estables, sense complicacions mèdiques, tenen gana i no presenten tres creus d'edemes bilaterals en els casos de Kwashiorkor es tracten a domicili. Aquests nens assistiran una vegada a la setmana als centres domiciliaris (situats prop de casa seva). Allí, se'ls avalua antropomètricament i medicament, reben l'aliment preparat per al consum (RUTF) necessari, així com el tractament sistemàtic d'antibiòtic, vitamina A, antiparasitari, antipalúdic i la vacuna del xarampió. El temps necessari per a la recuperació total és, com a màxim, d'un mes i mig.

Els nens que presenten complicacions mèdiques o no tenen gana necessiten, en canvi, una cura intensiva i, per tant, seran ingressats al centre hospitalari. Aquests nens representen el 10-20 % dels casos de desnodrits aguts severos.

Al centre hospitalari seguiran dues fases de tractament: la fase 1 i la fase de transició. En la primera fase se li subministra la llet terapèutica F75 per promoure una recuperació del metabolisme i un equilibri hidroelectrolític. La fase de transició s'introdueix posteriorment per adaptar l'organisme a un canvi de producte nutricional de manera progressiva. Durant la fase de transició s'augmenta un 30 % l'aportació calòrica

ca i els nens comencen a guanyar pes (al voltant de 6 g/kg/dia) amb la llet terapèutica F100 o amb el RUTF.

Amb això guariríem la desnutrició. Ara només queda guarir-nos de la nostra indiferència.

Què pots fer tu?

Som la primera generació que pot eliminar la fam. Està en les nostres mans fer-ho, ja no valen excuses. El primer pas per resoldre el problema és ser conscients que existeix. La vostra indignació, l'entusiasme per un món millor, la tenacitat i la imaginació faran la resta. En Acció contra la Fam som més de 500 cooperants i 5.000 treballadors, professionals compromesos amb vocació humanitària, qui hi treballam cada dia amb projectes de:

- nutrició
- aigua i sanejament
- seguretat alimentària.

Algun dia, si ho desitges, et pots unir a nosaltres. Mentre t'hi prepares (és important conèixer idiomes, i tenir estudis en medicina, infermeria, enginyeria, nutrició, ciències polítiques o econòmiques, etc.), et pots fer soci o col·laborar com a voluntari en alguna de les nostres oficines. També et donem l'oportunitat d'ajudar-nos virtualment. Si prefereixes participar en la lluita contra la fam amb una acció tan quotidiana com un clic de ratolí, pots crear el teu avatar virtual. Entra a www.accioncontraelhambre.org i fes-te Cooperant 2.0.